

La innovació dels Països Catalans emergeix a Europa

Catalunya, el País Valencià i les Illes Balears són entre les poques 'regions' de la UE que van avançar llocs en la lliga europea de la innovació, segons l'informe RIS 2009.

L'estat espanyol continua, dins d'Europa, en una tercera categoria pel que fa a innovació, tant en el nivell d'empresa com en el d'empenta institucional, perquè els fruits de la recerca arriben a la indústria i, en general, el sector privat. L'índex europeu de la innovació EIS 2008 (European Innovation Scoreboard 2008) continuava situant Espanya en un tercer nivell –per sota dels països capdavanters i dels països amb “alta innovació”–, entre els que només han assolit una “innovació moderada”. D'aquest segment en formen part la resta dels estats coneguts per PIGS (acrònim de les inicials en anglès de Portugal, Itàlia, Grècia i Espanya), i també la República Txeca, Estònia, Eslovènia i Xipre. I superen només els països amb baixa innovació: Malta, Hongria, Eslovàquia, Polònia, Lituània, Romania, Letònia i Bulgària.

Ara, la publicació de l'índex d'innovació regional europeu 2009 (Regional Innovation Scoreboard –RIS– 2009) per a la UE i Noruega revela que, entre el 2004 i el 2006 (el període que estudia l'índex), a l'estat espanyol les úniques *regions* que van pujar un graó en el camí cap a l'alta innovació –és a dir, els territoris que van arrossegar el tren innovador espanyol que permet que l'estat no recule posicions a l'esmentat índex EIS 2008– van ser Catalunya, el País Valencià, les Illes Balears i la ciutat autònoma de Ceuta.

L'informe RIS 2009 afirma que “Espanya, amb Itàlia i la República Txeca, és un dels estats europeus més

heterogenis pel que fa a la situació en innovació”, perquè és poc habitual que un mateix estat tinga al seu si territoris de baixa innovació i també de mitjana-alta, juntament amb uns altres que representen els graons intermedis.

Les dades que ara ha facilitat el RIS 2009 assenyalen que l'única zona de l'estat espanyol que, entre els anys 2004 i 2006, va fer un veritable esforç per millorar en innovació van ser els Països Catalans. A l'àmbit europeu només onze regions van fer aquest esforç que els va permetre de pujar un graó en la classificació que ocupaven en la cursa de la innovació. A banda Ceuta i els Països Catalans, els canvis positius només van ser apreciables a la Conca de París, Est i Sud-oest (França), Unterfranken (Alemanya), Transdanubi Central (Hongria), Algarve (Portugal) i Hedmark i Oppland (Noruega).

Tots tres puguen un graó. La progressió dels diversos territoris dels Països Catalans quant a innovació es produeix des d'un punt de partida diferent en tots tres casos. L'informe RIS 2009 (que es presentà el gener d'enguany, però analitza dades del 2004 al 2006) indica que les illes Balears partien el 2004 del nivell més baix (innovació baixa), posició que en aquell moment, a l'estat espanyol,

només ocupaven les Illes i Extremadura –que no s'ha mogut cap a la posició d'innovació mitjana-baixa, com sí que han fet les Balears.

El País Valencià sortia de la posició que han acabat ocupant les Balears, però el 2006 ja s'havia situat al nivell d'innovació mitjana, i superava així la consideració que tenen gairebé totes les autonomies espanyoles (vegeu el mapa a la pàgina següent). Només Madrid, el País Basc, Navarra i, des del 2006, Catalunya es consideren, per l'esforç públic i privat en innovació, a la zona mitjana-alta. El Principat fa el salt també en aquest període 2004-2006, segons que indica l'informe RIS 2009.

Els autors del RIS 2009 són dos investigadors del Centre de Recerca de la Universitat italiana d'Ispra –Stefano Tarantola i Alexander Loschky–, i un del Centre de Recerca Econòmica sobre Innovació i Tecnologia de Maastricht (MERIT), Hugo Hollanders. Per tal de valorar l'esforç en innovació que fan les *regions* han tingut en compte disset indicadors d'acord amb les dades recollides per l'Eurostat, entre les quals n'hi ha de referents a l'ensenyament universitari, la formació continuada, la inversió en recerca i desenvolupament (R+D) per part d'institucions i empreses, les patents registrades o el nivell d'innovació de les petites i mitjanes empreses (pimes). Els Països Catalans, entre el 2004 i el 2006, van millorar els índexs en la majoria d'ítems valorats, tot i que són lluny dels millors resultats, que es troben als països nòrdics i a Alemanya. Concretament, a Europa es detecten 25 regions d'alta innovació: catorze d'Alemanya,

“L'estat espanyol, Itàlia i la República Txeca són els estats europeus més heterogenis quant a innovació”

tres de Finlàndia, quatre de Suècia, tot Dinamarca, una dels Països Baixos i dos del Regne Unit. Cap ni una a l'Europa mediterrània (ni França ni Itàlia ni Espanya...) ni als països acabats d'incorporar a la UE.

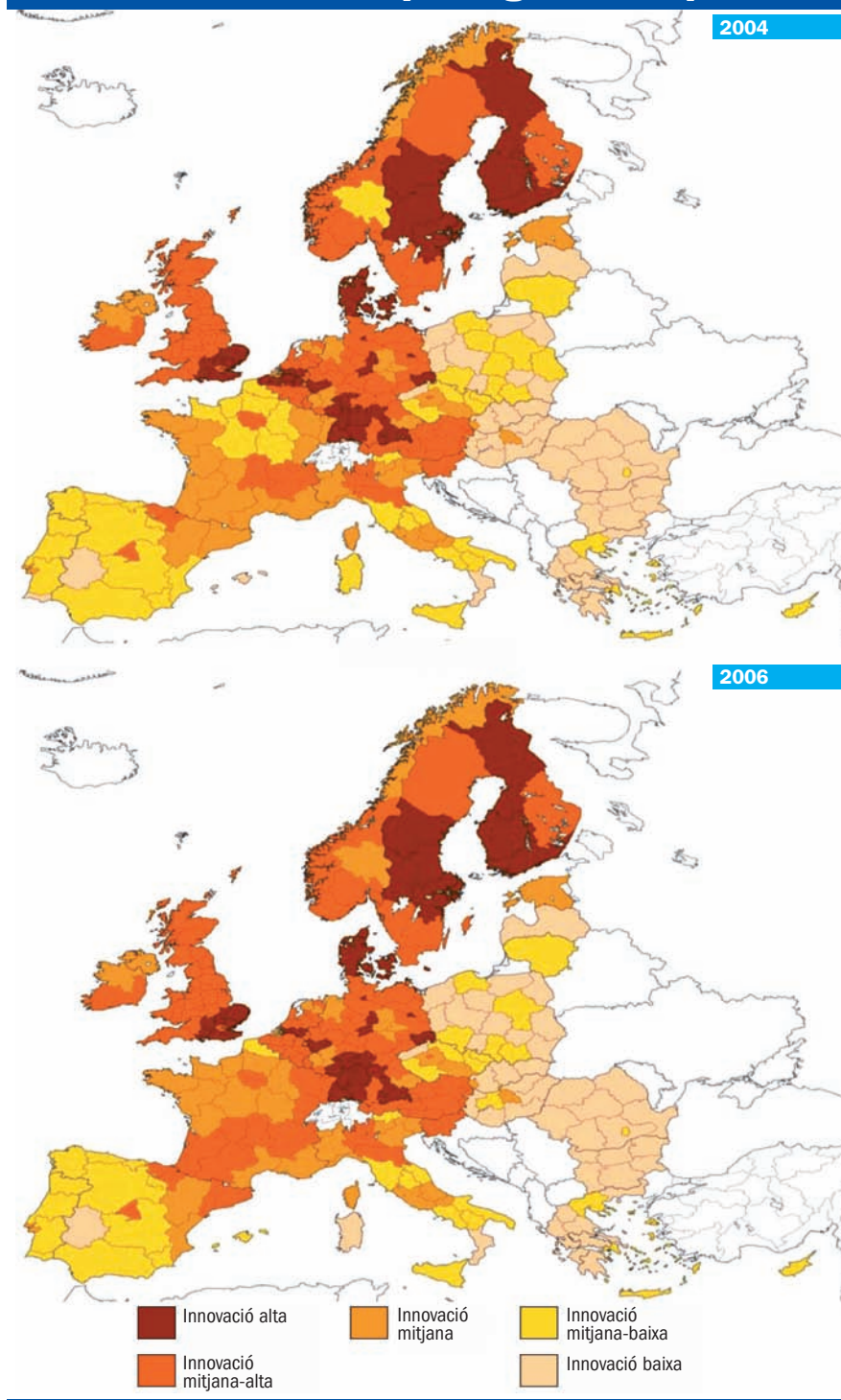
Més formació contínua. La millora dels índexs dels Països Catalans és molt notable en el terreny de la formació continuada, en la innovació empresarial que les empreses fan arribar al mercat en forma de nou producte i en el nombre d'ocupats i experts en innovació per mitjans digitals. En el cas concret de la formació continuada, per exemple, l'índex de Catalunya ha passat d'un 0,21 del 2004 a un 0,52 el 2006; el País Valencià, d'un 0,41 a un 0,54; i les Illes, d'un 0,35 a un 0,55. Un país d'alta innovació com ara Dinamarca, en canvi, el 2006 tenia un índex de formació continuada del 0,93 (cal aclarir que els índexs calculats pel RIS es mouen entre un valor mínim de 0 i un màxim d'1).

Per contra, alguns altres índexs analitzats pel RIS 2009 indiquen que l'esforç en segons quins camps ha minvat força. És molt simptomàtic que, en aquest període analitzat, haja baixat la innovació que desenvolupen les pimes (petites i mitjanes empreses) en col·laboració amb més empreses, tant al País Valencià com a les Illes, mentre que al Principat aquest índex es manté estàtic.

De manera més sectorial, l'estudi també inclou mapes que revelen els avenços i els endarreriments en indicadors relacionats amb l'educació superior i el sector públic ("enablers", en la terminologia que fa servir l'informe), en indicadors relacionats amb la innovació derivada del sector privat ("outputs") i en indicadors que mesuren l'esforç de les empreses en la innovació.

En el terreny que indica l'esforç públic, Catalunya fa un salt important entre el 2004 i el 2006: passa de ser un "agent mitjà-baix en innovació" ("medium-low performers") a un "agent molt innovador" ("high performers"), mentre que les administracions del País Valencià no van deixar de ser un agent mitjà-baix, i les de les Illes, que el 2004 partien d'un nivell superior a

Nivell d'innovació per regions europees

Catalunya i al País Valencià –eren al nivell mitjà–, van baixar a mitjà-baix el 2006.

Pel que fa a les inversions d'empreses ("outputs"), tots tres territoris pugen un graó en aquests dos anys que analitza l'informe, de manera que el 2006 el Principat consta com un país

on la inversió de les empreses és alta (en aquest cas, el nivell màxim, perquè els redactors només fan quatre nivells: alt, mitjà-alt, mitjà-baix i baix); el País Valencià puja a mitjà-alt; i les Illes a mitjà-baix.

Àlex Milian